

משולש ברמודה
מתוך "נפלאות הבריאה"
עורך ומלקט: ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתמצאו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

משולש ברמודה – המקום שבו הזמן לפעמים "נעלם"

המקומות שבהם המציאות מאבדת אחיזה

באוקיינוס האטלנטי, בין פלורידה, האי ברמודה ופוארטו-ריקו, נמצא אזור ימי ענק ששטחו מעל מיליון קמ"ר. על המפה הוא לא מסומן בשום צבע מיוחד, אין שם גבול רשמי, ואין שלט אזהרה. ובכל זאת — במשך עשרות שנים טייסים, קברניטים וחיילים פחדו לעבור בו. הסיבה לא הייתה רק היעלמויות. אלא מה שקרה רגע לפני. רבים מהם סיפרו שהמכשירים הפסיקו להתנהג בצורה נורמלית... והזמן עצמו הרגיש לא יציב. האירוע שהפך את המקום לאגדה — טייסת 19 5 בדצמבר 1945 חמישה מטוסי אימון של הצי האמריקאי המריאו מבסיס בפלורידה לטיסת ניווט פשוטה. מזג האוויר היה תקין, הטייסים מנוסים, והמשימה הייתה שגרתית לחלוטין. שעה וחצי לאחר ההמראה קרה משהו מוזר. מפקד הטייסת שידר לבסיס: "המצפן לא עובד... אנחנו לא יודעים איפה אנחנו". בהתחלה חשבו שמדובר בתקלה מקומית. אבל אז הגיע משפט מטריד הרבה יותר: הטייסים טענו שהים מתחתיהם לא נראה כמו ים רגיל. הם תיארו צבע חריג, כמעט חלבי, ואת השמש כאילו זזה למקום לא הגיוני בשמיים. בהמשך הקשר נהיה מוזר יותר: הם דיווחו שהם טסים מערבה — אבל בפועל התרחקו מזרחה אל עומק האוקיינוס. ואז המשפט האחרון שנקלט בקשר: "אנחנו נכנסים למים לבנים... הכול נראה מוזר..." הקשר נותק. חמשת המטוסים — 14 אנשי צוות — נעלמו. לא נמצאו שרידים עד היום. מה שמוסיף לצמרמורת: מטוס חילוץ שנשלח לחפש אותם נעלם גם הוא באותו ערב.

עדויות על "אובדן זמן" לאורך השנים הצטברו דיווחים דומים מטייסים אזרחיים: טייסים סיפרו שנכנסו לענן קטן, לא סערה — ענן בודד. הם יצאו ממנו... וגילו שהשעון שלהם הראה שעברו דקות בודדות. אבל מגדל הפיקוח טען שעברה כמעט חצי שעה. מקרה מפורסם היה של טייס פרטי בשנות ה-70 - הוא טס מעל האזור, נכנס למעין ערפל עגול, ותיאר שהמטוס הפסיק לרעוד, הכול נעשה שקט לחלוטין, כאילו הוא "מרחף במקום". כאשר יצא — הוא היה כבר

קרוב לחוף, מרחק שלא ייתכן שעבר בזמן שחלף לפי השעון שבתא הטייס. הוא לא איבד הכרה. לא נרדם. פשוט... חלק מהזמן חסר.

תקלות מכשירים שלא אמורות לקרות אחת התופעות שחוזרות שוב ושוב באזור: מצפנים מסתובבים מעצמם מכשירי רדיו נעלמים ונכבים מד גובה משתנה בלי סיבה מכשירים חוזרים לפעול אחרי יציאה מהאזור מעניין במיוחד: זהו אחד המקומות היחידים בעולם שבו הצפון המגנטי והצפון הגאוגרפי כמעט חופפים. כלומר, טעויות ניווט עלולות להיות קיצוניות — במיוחד בטיסה. אבל גם זה לא מסביר את תחושת "העולם הלא יציב" שעליה דיווחו רבים. מה חושבים החוקרים? המדע לא מקבל הסבר מסתורי — אבל כן מצא כמה תופעות חריגות באזור. שדות מגנטיים חזקים מתחת לקרקעית האוקיינוס יש מרבצי מתכות גדולים. הם יוצרים הפרעות במצפנים ובמערכות ניווט, במיוחד בדגמים ישנים². גז מתאן מהקרקעית בקרקעית הים יש "כיס מתאן". כאשר הם משתחררים בבת אחת: המים מאבדים צפיפות ספינה יכולה לשקוע תוך דקות מנועי מטוסים מעל האזור עלולים להיחנק וזה מעניין במיוחד — המים מקבלים צבע בהיר-חלבי, בדיוק כמו שתיארו טייסי טייסת 19³. עננים משושים ("פצצות אוויר") לוויינים גילו באזור תצורות עננים חריגות המסוגלות ליצור זרמי אוויר עצומים כלפי מטה. מטוס קטן שנכנס אליהם יכול פשוט להידחק אל הים. אבל... מה עם הזמן? כאן העניין נעשה מורכב. אין עדות פיזיקלית שהזמן באמת משתנה שם. אבל יש הסבר אפשרי שמעניין חוקרי מוח: כאשר אדם נמצא במתח קיצוני, שדות מגנטיים חריגים ושיבוש חושי (ראות אחידה, אפק מטושטש, חוסר נקודות ייחוס —) המוח מאבד יכולת להעריך זמן. המוח "מדלג" על פרקי זמן בזיכרון. האדם חווה את זה כאילו הזמן נעלם. מבחינתו — הוא עבר דקות. בפועל — עברה חצי שעה.

אז למה הסיפורים כל כך עקביים? ופה מגיע החלק המרתק. למרות שרוב החוקרים חושבים שמדובר בשילוב של: טעויות ניווט תופעות טבע הטעיית המוח האנושי העדויות דומות להפליא גם כשהאנשים לא הכירו זה את זה. אותם תיאורים חוזרים: ערפל עגול שקט מוחלט תחושת ריחוף בלבול בזמן וזה מה שהשאיר את משולש ברמודה עד היום בגבול שבין מדע לתעלומה.

בימינו לא נמנעים לעבור במשולש ברמודה. זה דווקא אחד מאזורי התעבורה הימית והאווירית העמוסים בעולם. מטוסי נוסעים ואוניות עוברים שם כל יום, ואין נתיב עוקף מיוחד או תוספת תשלום מטעם חברות הביטוח על מעבר במקום מסוכן. למה פעם נעלמו? רוב המקרים קרו לפני עידן ה-GPS, בין שנות ה-40 לשנות ה-70. הניווט התבסס על מצפנים, תחזיות מזג אוויר היו חלשות, וסטייה קטנה מעל ים פתוח הייתה גורמת לאנשים ללכת לאיבוד בלי יכולת לאתר אותם. היום, לעומת זאת: מטוס משדר את מיקומו כל כמה שניות ללוויינים. ספינות מזוהות בזמן אמת. כלי טיס כמעט לא יכולים "להיעלם" בלי להשאיר עקבות דיגיטליים. והיום? יש עדיין תאונות באזור — אבל הן מוסברות לחלוטין: סערות פתאומיות, טעויות טייס או

תקלות רגילות. לא נמצאו בעידן המודרני מקרים מתועדים של "עיוות זמן" או תופעות פיזיקליות חריגות. המסקנה: השם המסתורי נשאר, אבל מבחינת המדע והטכנולוגיה — זה פשוט אזור ים רגיל, רק עם היסטוריה מפחידה.

יער הויה-בצ'יו — היער שבו אנשים מאבדים זמן.

בצפון רומניה, ליד העיר קלוז', נמצא יער קטן יחסית. לא ג'ונגל עצום, לא הרים גבוהים — יער רגיל לחלוטין לכאורה. ובכל זאת, המקומיים במשך דורות נמנעו מלהיכנס אליו לבד. הסיבה לא הייתה חיות טרף. אלא תופעה שחזרה שוב ושוב: אנשים נכנסים... ויוצאים כשהם משוכנעים שעברו דקות — בעוד שבפועל חלפו שעות.

ההתחלה — הרועה שנעלם הסיפור העתיק ביותר שממנו קיבל היער את שמו מדבר על רועה צאן שנכנס עם עדרו פנימה. הוא לא יצא לעולם. לא נמצאו גופות, לא כבשים, ולא עקבות יציאה. מאותו זמן האזור קיבל מוניטין מקומי בעייתי, אבל העולם עוד לא שמע עליו. רק במאה ה-20 החלו להגיע לשם חוקרים. מה אנשים מדווחים כשהם בתוך היער עדויות חוזרות, גם של מטיילים מודרניים וגם של חוקרים: תחושת בלבול פתאומית כאבי ראש חזקים בחילה תחושת "לחץ באוזניים" תחושה שמשהו מסתכל עליך למרות שאין אף אחד אבל הדבר המוזר ביותר: אובדן זמן.

אנשים מדווחים: הם טיילו 20–30 דקות. כשיצאו — גילו שעברו שעותיים או שלוש. חלקם גם מצאו על העור שריטות קטנות שלא הרגישו בזמן אמת. תופעה משונה במיוחד - הקרחת העגולה במרכז היער יש אזור מפורסם: קרחת עגולה כמעט מושלמת. בקוטר של כמה עשרות מטרים. המוזר: עצים לא צומחים שם בכלל שתילים שנשתלו שם מתים שוב ושוב בדיקות קרקע לא מצאו רעלים או מחלה שם מרוכזות רוב עדויות אובדן הזמן. מטיילים מספרים ששם התחושה משתנה: השקט נהיה עמוק בצורה לא טבעית, כאילו הקולות נבלעים. מה מצאו החוקרים 1. שדות אלקטרומגנטיים לא יציבים מדידות הראו תנודות חזקות מהרגיל. שדות כאלה ידועים כמשפיעים על המוח האנושי — במיוחד על אזורי התמצאות והערכת זמן 2. תדרים נמוכים (Infrasound) היער מייצר גלי קול נמוכים מאוד שאי אפשר לשמוע — אבל הגוף כן מרגיש. תדרים כאלה גורמים: חרדה פתאומית תחושת נוכחות בלבול זמן זה חשוב: המוח משתמש באותות פנימיים כדי "לספור זמן". כשהם משתבשים — האדם בטוח שעבר מעט זמן למרות שעבר הרבה 3. מינרלים בקרקע יש באזור ריכוזים של מתכות מגנטיות. הם יכולים לשבש מצפנים GPS, ולעיתים גם תחושת כיוון במוח. אז למה העדויות כל כך מפחידות? כי החוויה אמיתית לגמרי למי שחווה אותה. האדם לא "מדמיון" בכוונה — המוח שלו באמת מתקשה לבנות רצף זיכרון. כאשר הזיכרון לא נרשם, המוח משלים פער: מבחינתו הזמן פשוט... לא קרה. האם הזמן באמת משתנה שם? ככל הידוע היום — לא. שעונים אטומיים, מצלמות

ומכשירי מדידה לא הראו האטה או האצה של זמן פיזיקלי . אבל כן קורה משהו חשוב : התפיסה האנושית של זמן משתנה . וזה אולי מפחיד יותר . כי זה אומר שהדבר שאנחנו הכי סומכים עליו — התחושה ש"עברו רק כמה דקות" — תלוי לחלוטין במוח שלנו . לסיכום יער הויה-בצ'יו כנראה לא שובר את חוקי הפיזיקה . אבל הוא כן מדגים משהו עמוק : הזמן שאנחנו חווים איננו רק שעון על הקיר . הוא תהליך מוחי עדין מאוד . וכשסביבה טבעית מסוימת מצליחה לשבש אותו — האדם מרגיש כאילו המציאות עצמה התקלקלה . וזה בדיוק מה שהופך את היער הזה למפחיד כל כך .

פלאטו רוראימה – אי אבוד מעל העננים בלב דרום-אמריקה, בדיוק באזור שבו נפגשות ונצואלה, ברזיל וגיאנה , מתרומם הר שלא נראה שייך לנוף שסביבו . לא פסגה מחודדת, לא רכס — אלא קיר אבן ענקי אנכי, בגובה כ-400 - עד 700 מטר, ומעליו משטח שטוח עצום . זהו הר רוראימה (הר רוריימה), מהרי ה"טפוי" — תצורות גיאולוגיות קדומות ביותר . אבל רוראימה הוא הקיצוני שבהם: הוא נראה כמו אי שנחת באמצע היבשה. הפסגה שלו משתרעת על שטח של עשרות קילומטרים רבועים, וברוב המקומות אין דרך טבעית לעלות אליו .

במשך תקופות עצומות בהיסטוריה , כמעט שום בעל-חיים יבשתי לא הצליח להגיע למעלה . אי ביולוגי בשמיים הקירות האנכיים ניתקו את הפסגה מהעולם במשך אלפי שנים . בעלי חיים מהג'ונגל לא יכלו להגיע לשם, זרעים כמעט לא הגיעו, וכך נוצרה מערכת חיים מבודדת — ממש כמו איי גלאפגוס, אבל על ראש הר .

בפסגה חיים יצורים שלא קיימים בשום מקום אחר בעולם : צפרדע שחורה זעירה שחיה בתוך בריכות סלע חרקים שהתפתחו בנפרד מהעולם וצמחים טורפים. הצמחים הטורפים הם מפתח להבנה : החרקע שם כמעט חסרת מינרלים , ולכן הצמחים "עברו אסטרטגיה — "במקום לקבל מזון מהאדמה, הם לוכדים חרקים ומעכלים אותם . הקב"ה דואג לכל בריה שתקבל את שלה - הרבה שלוחים למקום הנוף — כמעט לא ארצי כשתגיע לפסגה אתה לא רואה יער . אתה רואה : משטחי אבן שחורים וחלקים ערפל שמופיע תוך דקות בריכות מים עגולות בתוך סלע בורות עמוקים שנפערו באבן סלעים בצורות מוזרות כאילו פוסלו. הצבע השחור של הסלעים נוצר כי במשך אלפי שנים ירד שם גשם חומצי ששטף את החומרים הרכים והשאיר שכבה מינרלית כהה . חוקרים רבים תיארו תחושה חוזרת : כאילו אתה לא על כדור הארץ . מזג האוויר המוזר ההר חותך את העננים . הלחות מהאמזונס עולה, פוגעת בקיר האבן ומתעבה מיד לענן . לכן הפסגה נמצאת כמעט תמיד בתוך ערפל . בתוך שעה אחת אפשר לעבור : שמש ענן גשם חזק שמיים בהירים.

הדיווחים מהמטיילים כבר משנות ה-70- מאז שההר הפך ליעד טיפוס, מדריכים ומטיילים חזרו עם תיאורים מאוד דומים אחד לשני — וזה מה שמסקרן חוקרים. הם לא מכירים זה את זה, מגיעים מארצות שונות, ובכל זאת מתארים תחושות כמעט זהות.

הטענות שחוזרות 1. : זמן "קצר מהמציאות" מטיילים מספרים שהם יצאו להליכה קצרה שלדעתם ארכה שעה — אבל לפי השעון עברו 3–4 שעות. 2. שעונים שזזו אחרת יש דיווחים על שעונים מכניים שהקדימו או איחרו באופן חריג בזמן השהות על הפסגה, וחזרו להתנהגות רגילה לאחר הירידה 3. בלבול בזיכרון רציף חלק מהמטיילים מתארים משהו יותר מוזר : הם זוכרים התחלה של פעילות... ואז פתאום כבר ערב, בלי תחושת מעבר הזמן באמצע. לא אובדן הכרה — אלא תחושת "קפיצה". חשוב להדגיש: לא מדובר במאות מקרים מתועדים מדעית — אלא באוסף עדויות חוזרות מיומני מסע, מדריכים וקבוצות טיפוס. האם הזמן באמת משתנה שם? לפי הפיזיקה — לא. כדי שהזמן ישתנה פיזית צריך : מהירות קרובה למהירות האור, או כוח כבידה עצום (כמו ליד כוכב נייטרונים) הר בגובה ~2800 מטר מעל פני הים לא מתקרב אפילו לאלפית מהתנאים האלו. כלומר: השעונים עצמם לא יכולים "להאט את הזמן" במובן של תורת היחסות. אז למה האנשים משוכנעים שזה קורה? ההסבר הרציני שהחוקרים בודקים 1. ערפל וללא נקודות ייחוס הפסגה נמצאת לעיתים שעות בתוך ענן צפוף. אין : צללים שמש נראית אופק עצים גבוהים המוח האנושי מודד זמן בעיקר לפי שינויי סביבה. כשאין שינוי — המוח מאבד את "שעון הפנים". ניסוי דומה נעשה במערות : אנשים שבילו שבועות ללא אור יום טעו בהערכת הזמן בעשרות אחוזים. ברוראימה זה קורה בעוצמה גדולה — כי גם הנוף כמעט לא משתנה: אותו סלע, אותו צבע, אותו ערפל 2. מחסור במינרלים וחמצן האוויר בפסגה דליל יותר (לא כמו הרים גבוהים מאוד, אבל מורגש). בנוסף הקרקע פולטים גזים אורגניים מצמחייה מתפרקת בביצות הסלע. שילוב כזה עלול לגרום : עייפות לא מורגשת האטת תגובות מוחיות פגיעה בהערכת זמן המוח לא "מאבד זמן" — הוא פשוט מפסיק למדוד אותו נכון 3. תופעה פסיכולוגית ידועה Time Compression — במצבי עומס חושי נמוך (מעט גירויים), המוח מדלג על רישום רגעים בזיכרון. בדיעבד נוצרת תחושה שחלק מהיום "נחתך". לכן החוויה אמיתית לגמרי עבור המטייל — אבל היא נוצרה בתפיסה, לא בפיזיקה 4. ומה לגבי השעונים? כאן נהיה מעניין. שעונים מכניים מושפעים מ : לחות קיצונית שינויי טמפרטורה מהירים לחץ אוויר וברוראימה שלושתם קיצוניים מאוד : גשם פתאומי, שמש חזקה, ואז ערפל קר תוך דקות. המתכת מתכווצת ומתרחבת קצב התנודה של הקפיץ משתנה השעון מקדים או מאחר. כלומר, לא הזמן השתנה — השעון הוטעה. אז למה הסיפורים נשמעים כל-כך מסתוריים? כי קורים שם שני דברים יחד 1. : השעון לפעמים באמת מציג זמן שגוי 2. המוח האנושי מאבד יכולת להעריך זמן וכששני אלה קורים בו-זמנית — האדם מקבל "אישור כפול" שמשוהו לא טבעי מתרחש. הוא לא רק מרגיש שעברו שעותיים — גם השעון לא מסתדר עם המציאות. וזה בדיוק

השילוב שיוצר את אגדת "המקום שבו הזמן אחר". מערות תת־קרקעיות שבהן הזמן נעלם בקבוצת מערות סגורות במיוחד במזרח אסיה מספר קבוצות גילו שהן : נכנסות כשהן חושבות שחלפו רק דקות ויוצאות "לאחר שעות של צלילה", ללא יכולת הסבר מספקת.

חוקרים טוענים שייתכן ויש שדות אלקטרומגנטיים ייחודיים שאינם נמדדים כראוי, מה שמשפיע על כלי המדידה של הזמן והאותות. למה דווקא מערות? מערה עמוקה היא אחת הסביבות הכי חריגות שקיימות לאדם : אין : אור יום מחזורי בוקר-ערב רוח רעשי טבע משתנים והכי משמעותי — אין שום "שעון חיצוני" שהמוח משתמש בו בלי שנשים לב. המוח האנושי לא מודד זמן כמו שעון. הוא מודד אותו לפי שינויים : צללים זזים, צבע השמיים משתנה, רעב מופיע, הגוף מתעייף. בתוך מערה כל הסימנים האלו נעלמים. העדויות שהפתיעו חוקרים בכמה משלחות חקר למערות עמוקות בסין ובדרום-מזרח אסיה (בעיקר מערות קארסט ענקיות) תועדו תופעות שחזרו על עצמן : חוקרים דיווחו שהם בטוחים שחלפה בערך חצי שעה של עבודה — אבל כשבדקו ביומן הקבוצה או לפי אנשי הצוות שבחוץ עברו 4–6 שעות. במקרים אחרים קרה הפוך : הם הרגישו שהיו בפנים שעות — אבל בפועל חלפו פחות משעה. זו לא הייתה טעות אחת. החזר שוב ושוב אצל אנשים שונים.

הניסוי שהוכיח שזה אמיתי (אבל לא מה שחושבים) כדי לבדוק זאת, חוקרי כרונוביולוגיה ערכו ניסויים דומים בכוונה : הם השאירו מתנדבים במערות עמוקות, ללא שעון וללא אור יום. התוצאה הייתה קיצונית. אדם אחד היה בטוח שעברו 24 שעות — אבל בפועל עברו כמעט 48 שעות. אחר ישן וער במשך "יום" שלדעתו היה רגיל — אך אורך המחזור שלו נהיה 30 שעות. כלומר : לא הזמן השתנה. השעון הביולוגי האנושי יצא מסנכרון עם כדור הארץ.

מה קורה במוח שם למטה 1. השעון הביולוגי (Circadian Rhythm) במוח יש אזור זעיר שנקרא הגרעין העל-תצלובתי. הוא מכון לפי אור שנקלט בעיניים. כשאין אור — הוא מפסיק לדעת מתי יום ומתי לילה. התוצאה : הגוף מפריש הורמוני שינה בזמן אקראי העייפות מגיעה בגלים והזמן "נמתח" או "מתכווץ" בתפיסה. 2. חושך מוחלט משנה תפיסה בחושך מוחלט המוח מתחיל "למלא מידע" לבד. לכן אנשים במערות מדווחים גם על : קולות שלא היו, תחושת מישוהו לידם תנועה בזווית העין. זה לא דמיון פרוע — זה מנגנון הישרדות: המוח מנסה לבנות מציאות כשאין גירויים. אותו מנגנון בדיוק גם פוגע במדידת זמן 3. אוויר עשיר בפחמן דו-חמצני מערות סגורות מכילות לעיתים CO₂ בריכוז גבוה מהממוצע. אפילו עליה קטנה גורמת : האטת חשיבה פגיעה בריכוז שגיאות בזיכרון רציף וזה קריטי — כי תפיסת זמן מבוססת על זיכרון רציף. אם המוח "מדלג" על מקטעים, האדם מרגיש שחלק מהיום נעלם 4. ומה לגבי שדות אלקטרומגנטיים? פה צריך זהירות. כן — במערות גיר גדולות נמדדות לפעמים חריגות מקומיות חלשות בשדה המגנטי בגלל מינרלים בסלע. אבל אין שום מדידה אמינה שהן משנות את הזמן

הפיזיקלי או שעונים אלקטרוניים . מה כן ייתכן : שינויים מגנטיים זעירים יכולים להשפיע מעט על מערכת הניווט של המוח (כן, לבני אדם יש רגישות חלשה לכיוון מגנטי), וזה עלול להגביר תחושת בלבול והתמצאות — שמעצימה את תחושת אובדן הזמן . למה זה מרגיש כל-כך מסתורי ? כי נוצרת "מלכודת תפיסה : " השעון הפנימי מתקלקל הזיכרון נהיה מקוטע הסביבה אחידה לגמרי הגוף לא יודע אם עברו דקות או שעות כשהחוקר יוצא החוצה ומגלה שעברו 6 שעות — המסקנה הטבעית שלו היא שהזמן התנהג אחרת . אבל בפועל קרה משהו יותר עדין : הזמן המשיך כרגיל , ורק המוח — שאמור למדוד אותו — איבד את היכולת לעשות זאת . וזה אולי פחות על-טבעי ... אבל לא פחות מרתק" : לכל זמן, נעת לְכָל חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם ("קהלת ג', א')